

PROJEV MINISTRA ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY PETRA FIALY

Vážený pane předsedo, vážení hosté, milé kolegyně, milí kolegové, dámy a pánové,

těší mne, že vás mohu pozdravit jménem předsedy vlády České republiky Petra Nečase, z jeho pověření také za vládu ČR a samozřejmě také sám za sebe. Český stát přikládá výzkumu mimořádný význam. Svědčí o tom nejen to, že se podařilo udržet stávající hladinu výdajů na výzkum také v rozpočtu na příští rok, ale i to, že se vláda nakonec rozhodla finanční prostředky mírně navýšit.

V příštím roce je na podporu výzkumu, vývoje a inovací určeno ze státního rozpočtu 26,17 miliardy korun – tedy zhruba 0,7 % HDP. Můžeme mít samozřejmě rozdílné pohledy na rozdělení této částky. Jak vysoké školy, tak i Akademie věd mají pocit, že by v jejich prospěch měla být poskytnuta větší část ze schválených 26 miliard. Důležité ale je, že celková suma přináší českým vědcům a výzkumu stabilitu a jistotu. Na rozdíl od jiných zemí, a to i tak výzkumně vyspělých, jako jsou Spojené státy, Japonsko či Španělsko, u nás pokles výdajů na výzkum nenastal.

V poslední době se velmi dobře vyvíjí také jednání v Radě pro výzkum, vývoj a inovace. Letos jsme mohli sledovat novou situaci, kterou nepamatuji za celou dobu, co v Radě působím. Všechna klíčová rozhodnutí jsou po časově náročných, ale korektních jednáních přijímána jednohlasně všemi členy, ať už jde o zástupce vysokých škol, Akademie věd či podnikatelské sféry. Takový společný hlas Rady je bezesporu velmi silný, je to argument pro českou politickou reprezentaci a jasný signál o významné shodě, kterou je potřeba i nadále respektovat. V Radě máme odlišné postoje a názory, ale schopnost diskutovat, hledat společná řešení a dosáhnout shody považuji za důležitou dobrou zprávu pro českou vědu do budoucna.

Za pozitivní můžeme považovat také to, o čem mluvil, byť trochu z jiné perspektivy, předseda AV ČR. Na svém listopadovém zasedání se Rada jednohlasně shodla na principech *Metodiky hodnocení výzkumných organizací pro rok 2013*. Požadavky, které jsme formulovali v době, kdy jsem byl ještě předsedou České konference rektorů, byly do značné míry naplněny, protože se podařilo oslabit přímý vliv tzv. kafemlejnku na financování výzkumu. Nyní v principech *Metodiky* jdeme ještě dále – respektována jsou oborová specifika, přistupuje se k principu peer-review a přibylo mnoho dalších bodů, po nichž vědecká komunita volala. Názory na metodiku jsou velmi rozdílné. Na jedné straně existuje postoj AV ČR, na druhé straně máme například stanovisko děkanů přírodovědně zaměřených fakult, kteří požadují zachování přímého vlivu dosavadní metodiky na financování výzkumných institucí. Určitě nelze označit jeden postoj za kompetentní a druhý za nekompetentní. Jde spíše o názory uvnitř vědecké obce, které je potřeba zohlednit při přípravě nové metodiky. Nechtěl bych přeceňovat, zdůrazňovat ani podtrhovat rozdíly. Chtěl bych naopak

vyzdvihnout shodu, ke které dospěla Rada. Domluvili jsme se, že je klíčové postupovat v rámci individuálního projektu národního tak, abychom od roku 2016 měli metodiku, jež se těší důvěře a respektu celé vědecké obce, a že do té doby budeme používat tzv. metodiku M13. Proto vítám, že Rada odsouhlasila text společného memoranda s Ministerstvem školství. Je to první krok ke vzniku skutečně nového, konsensuálního a obecně akceptovaného systému hodnocení výsledků a institucí v České republice. Cesta k tomu bude ale nesmírně složitá. Prosím, abychom všichni přistupovali k názorům těch druhých s respektem a důvěrou. Jsme na cestě, na které máme společný zájem, abychom po všech slepých uličkách a chybách, které se udělaly v minulosti, dospěli k rozumnému a mezinárodně akceptovatelnému hodnocení výzkumu.

Kromě již zmíněných 26 miliard korun je na podporu vědecké činnosti v příštím roce určeno také zhruba 24 miliard korun ze dvou operačních programů, které spravuje Ministerstvo školství, tedy z OP *Výzkum a vývoj pro inovace* a OP *Vzdělávání pro konkurenceschopnost*. Situace v obou operačních programech se zlepšuje, zvláště patrné je to v druhém z nich, který byl v mimořádně kritické situaci a v němž byly po deset měsíců zastaveny platby. Prostřednictvím několika konkrétních kroků, které jsme za poslední měsíce udělali, se podařilo znovu získat důvěru Evropské komise. Nyní máme velkou šanci, abychom naplnili stanovené limity čerpání pro jednotlivé roky a programy dovedli úspěšně do konce.

Stát chce i nadále vytvářet podmínky pro rozvoj a fungování center excelentní vědy, z jejichž výsledků má užitek celá společnost, a proto spouští dva podpůrné programy připravené Ministerstvem školství, tzv. Národní program udržitelnosti I a II. Oba schválila vláda letos v červnu a dohromady rozdělí v letech 2013–2020 výzkumným centrům po celé ČR více než 15 miliard korun. První veřejnou soutěž v rámci prvního z programů vyhlásilo Ministerstvo těsně před konáním Akademického sněmu.

Český výzkum může počítat také s dalšími finančními prostředky z evropských strukturálních fondů po roce 2014. Vláda schválila návrh operační programy pro příští programovací období, a i když došlo k velké redukci jejich počtu, je jedním z nich OP *Výzkum, vývoj a vzdělávání*, který bude řídit MŠMT. Tento program bude samozřejmě zaměřen také na podporu výzkumu a vývoje, lidských zdrojů ve výzkumu a vzdělávání na všech úrovních. Je velmi důležité, že má Česká republika znovu operační program, který kombinuje finanční prostředky a dává je ve prospěch vzdělávání a výzkumu.

Zlepšit podmínky pro kvalitní výzkum by měla také novela zákona o vysokých školách, kterou připravujeme a kterou chceme předložit vládě na jaře příštího roku. Chtěl bych v této souvislosti ocenit roli Akademie věd v přípravě studentů v doktorském studiu a prohlubující se spolupráci mezi Akademií věd a vysokými školami na všech úrovních. Předpokládáme, že tato vazba se bude do budoucna posilovat a chceme pro to vytvořit všechny podmínky.

Tento Akademický sněm není jen pracovní, ale je i volební. Vybíráte předsedu Akademie věd a máte jednoho kandidáta. To nepochybně vyjadřuje vaše přesvědčení, že cesta, kterou Akademie věd šla v uplynulých letech, je správná. Nemám v úmyslu a ani nemohu dávat nějaká konkrétní doporučení, a už vůbec bych se nechtěl dopustit něčeho, co se dnes mediálně označuje jako „polibek smrti“. Jen mi dovoluji poznamenat, že profesora Jiřího Drahoše znám mnoho let ještě z doby, kdy jsem působil v různých funkcích na vysoké škole a kdy jsme společně uvažovali o přípravě evropských projektů pro operační programy. Profesor Drahoš je nepochybně výjimečná a viditelná osobnost, výrazný, i když někdy nesnadný partner, jak ostatně vyplynulo z i jeho dnešního projevu. Dokáže významným způsobem a úspěšně hájit zájmy Akademie věd a já se těším na další spolupráci s ním.

Na podzim roku 2012 tomu bylo 60 let ode dne, kdy byla Akademie věd založena. Od té doby si vybudovala silnou pozici nejen v českém, ale i v mezinárodním vědeckém společenství a stala se respektovanou výzkumnou institucí. Rád bych proto při této příležitosti popřál Akademii věd nejen dobrou volbu předsedy a přínosný průběh tohoto Akademického sněmu, ale především úspěšný rozvoj do dalších let.